

'TRIN heeft begeleiding van vaderfiguur nodig'

Evangelische wereld wacht af wat er komt van enthousiasme en charismatische extremiteiten

„De opwekking komt als kerken gaan samenwerken.” Met uitspraken als deze doet de charismatische organisatie Touch, Reach and Impact the Nations (TRIN) van zich spreken. Maar in de evangelische wereld gaan de handen nog niet op elkaar.

door onze redacteur
Sjoerd Mouissie

HARDERWIJK – „In Nederland kan er alleen een opwekking komen als alle kerken hun verschillen aan de kant zetten en gaan samenwerken.” Dat zei Mattheüs van der Steen (1976), oprichter en leider van de charismatische organisatie Touch, Reach and Impact the Nations (TRIN) onlangs. En hij voegde eraan toe dat hij een grote rol weggelegd zag voor zijn organisatie in het realiseren van die eenheid. Door het hele land organiseert TRIN wekelijks Revival Firenights. Afgelopen mei was er nog een grote landelijke conferentie met de titel 'Heaven on Earth'. TRIN wordt niet bedolven onder openlijke steunbetuigingen uit de evangelische wereld. Integendeel, achter de schermen roept de organisatie onrust, discussie en zelfs weerstand op. Afwachten en voorzichtig zijn, lijkt nu het devies – zelfs zodanig dat enkele evangelische kopstukken er pas over willen praten met de belofte dat hun namen niet in de krant komen.

„Ik zie hun kwetsbaarheid”, legt een spreker uit. „Ze doen veel goede dingen en hun hart zit op de goede plaats, maar ik mis wat wijsheid en ik heb vragen bij sommige dingen die ze doen. Dan kun je, door openlijk forse kritiek te leveren, het kind met het badwater weggooien. Want hun enthousiasme hebben we wel nodig.”

Reageert de evangelische beweging niet altijd zo op nieuwe organisaties en ontwikkelingen? „Ja, er heerst een enorme terughoudendheid tegenover nieuwe initiatieven”, zegt de anonieme leider. Volgens Kees Goedhart, bestuurslid van Stichting Opwekking, zal er in de evangelische wereld altijd een kleine groep mensen zijn die nieuwe ontwikkelingen onmiddellijk omarmt. Daartegenover staan twee grote groepen: de 'huiverigen' voor al het nieuwe en degenen die een afwachtende houding aannemen omdat ze willen weten wat voor vlees ze in de kuip hebben. De terughoudendheid blijft niet beperkt tot de evangelische beweging, zegt ds. Hans Eschbach, directeur van het Evangelisch Werkverband binnen de Protestantse Kerk. „Zo reageert de kerk ook altijd als er iets nieuws opbloeit. Er heerst, terecht of niet, angst voor de zeis, dat je hoofd afgehaakt wordt als 'ie boven het maaiveld komt. Ik zou graag willen dat de kerk wat meer geestelijke moed zou

Mattheüs van der Steen van Touch Reach and Impact the Nations op een „stimuleringsavond” in de aanloop naar een groot evenement in 2008.

foto Nederlands Dagblad/Jaco Klamer

hebben om nieuwe initiatieven een kans te geven.”

In de afgelopen jaren kreeg de wereld, en dus ook Nederland, te maken met diverse 'opwekkingen', voornamelijk in Noord-Amerika: die van de evangeliege-meente Brownsville in Pensacola (Florida), die in Toronto (Canada) en recentelijk in Lakeland (eveneens in Florida). Met name de laatste twee stonden in het teken

van bijzondere manifestaties, zoals vallen en het schudden 'in de Heilige Geest'.

Demonen

Ook tijdens de conferenties en 'fire nights' van TRIN komen deze uitingen voor. Zo werd tijdens de editie van vorig jaar op het podium met zwaarden gevochten tegen 'onzichtbare demonen' en onderhouden ver-

schillende Amerikaanse sprekers die dit jaar naar 'Heaven on Earth' in Zwolle kwamen, banden met de organisatie achter 'Lakeland', zoals George Banov en de 'schuddende profetes' Stacy Campbell. Het komt TRIN op lof en op kritiek te staan. „Ze hebben geen theologische visie”, zegt een anonieme voorganger. „Mensen die hun nek uitsteken om dit aan

de orde te stellen, worden op hun kantoor ontboden om uitleg te kunnen geven”, zegt een ander. Deze uitnodiging wordt, mede door de toon, niet zelden als intimerend ervaren. In dat licht is Els van Dijk, directeur van de Evangelische Hogeschool in Amersfoort, niet verbaasd over de terughoudendheid waarmee TRIN behandeld wordt. „De evangelische wereld staat naar

ze te kijken met de vraag: wat is dit?” Kees Goedhart vraagt zich op zijn beurt af: „Aan de ene kant doen ze fantastisch werk onder de weduwen en wezen, maar aan de andere kant moet je de vraag stellen: is dit extreme nou de manier om mensen te bereiken in Nederland?” Daarbij komt dat slechts een zeer beperkte groep charismatischen zich door deze fenomenen laat aanspreken, stelt Van Dijk. Onder de studenten van de Evangelische Hogeschool was er na aanvankelijke interesse van een enkeling, weinig belangstelling meer voor. „Zij komen uit een dwarsdoorsnee van de kerkelijke wereld en voelen zich zeker aangesproken door evangelische uitingen, maar binnen bepaalde grenzen. Wat TRIN doet blijkt daar buiten te vallen – voor de studenten hebben die bijzondere uitingen zelfs een afstotende werking, merk ik.”

Afzwakken

Goedhart verwacht dat de extremiteiten langzaam afzakken. „Deze manier van werken houd je niet lang vol. Kijk naar eerdere charismatische gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld in Toronto – die zijn nu ook uitgeblust.” „Toen ik achtien was”, vertelt

Goedhart, „kwam ik tot geloof in het centrum van Amsterdam. Direct daarna deed ik ook wilde dingen. Als onze groep vrienden met de trein ging, was niemand veilig voor ons, dan gingen we met een gitaar liedjes zingen. Dat kan je ook 'extreem' noemen. In feite is er nu weinig nieuws aan de hand, ook in die tijd had je al de shakers en de rollers.”

Hans Eschbach herinnert zich het moment waarop hij aansluiting zocht bij de evangelische jongerenorganisatie Youth for Christ. „Mijn ouders schrokken zich wild, toen ze hoorden bij welke 'rare secte' ik zat. Kijk nu eens naar hun werk, dat is volledig ingeburgerd.”

Stevig aanpakken

Wat TRIN werkelijk nodig heeft op de weg naar inburgering en matiging is een 'vaderfiguur', zeggen diverse evangelische leiders, onafhankelijk van elkaar. Of, zoals Eschbach het uitdrukt: „Mensen die brede steun genieten onder evangelische gelovigen, die TRIN kunnen helpen door ze aan de ene kant wat rugdekking te geven bij kritiek, en ze aan de andere kant in de binnenkamer even stevig aan te pakken.”

Enige afstand bewaren is wel een voorwaarde voor een succesvolle 'vader', stelt Kees Goedhart. „Zo'n figuur loopt een zeker risico, vooral als het mis gaat met de groep die hij begeleidt. Daarom zou ik niet met alles meedoen – als je dat wel doet, wek je de indruk het in alles met de TRIN eens te zijn. Zelf begeleid ik ook een groep jonge voorgangers. Ik zeg dan wel: laat mij er buiten, jullie hebben je eigen bediening.”

Ook volgens een anonieme spreker heeft de evangelische beweging genoeg mogelijkheden om TRIN te begeleiden. „We zouden alert moeten zijn op dit soort groepen. En dan wel zo dat we het grote enthousiasme niet knakken, want Nederland heeft hier behoefte aan. Want waar zijn de evangelisten van de kerken of de pinksterbeweging gebleven? Die zijn er nauwelijks.”

Die gewenste alertheid en begeleiding is er net zo min, aldus Hans Eschbach. „Op dit moment helpt de houding van de evangelische beweging TRIN geen steek verder.” Goedhart is het hiermee eens, maar de afwachtende houding van de evangelischen noemt hij niet per definitie fout. „Aan de vruchten herken je de boom, en het kost tijd voordat je kan zien of de vruchten goed of fout zijn. Er zit een groot verschil tussen direct veroordelen en terughoudend afwachten. En als je belangstelling voor TRIN hebt, kun je ze toch ook gaan begeleiden? Op voorwaarde dat je door hen geaccepteerd wordt, natuurlijk. Een vaderfiguur moet zich niet opdringen.”

'Makkelijk gepraat over occulte belasting'

Na het bezoeken van charismatische samenkomsten „zoals die van de TRIN-beweging” worden mensen „occult belast”. Die waarschuwing kwam enkele dagen geleden van Heartcry, een stichting die het evangelicale geluid in de reformatorische wereld wil laten klinken. „Er was bijvoorbeeld iemand die na de handenoplegging last kreeg van dwangmatige vloeggedachten en pornobeelden”, zegt directeur Arjan Baan in een toelichting. „Iemand anders was gezalfd, en klaagde dat hij ontzettende hoofdpijn had, alsof een band zijn hoofd afknelde, terwijl een ander last had van een grote druk op de borst.”

De oorzaak van de „gebondenheid” zijn onder andere „het 'vallen in de geest' en handenoplegging”, stelt Baan. Deze praktijken komen veelvuldig voor in charisma-

tische kringen. „Als de handenoplegger 'onrein' is, wordt de hulpvrager zelf besmet met onreine geesten.” Vallen deze occulte verschijnselen direct relateren aan TRIN? „Nee”, zegt Baan. „Ze zijn afkomstig van de charismatische beweging in het algemeen. Maar in Nederland is TRIN nu eenmaal dominant aanwezig op dat terrein.” De mededeling van Heartcry en de koppeling van occultisme en TRIN – riep veel vragen op, zegt Baan. Nu krijgt iedere vragensteller een standaardbrief per e-mail. Daarin legt Heartcry uit dat het „niet de bedoeling is bepaalde personen te veroordelen”, en neemt de stichting wat gas terug. „Het was misschien wat scherp verwoord. We hebben mensen hierin geen pijn willen doen, maar eerlijk willen zijn. Dat had wellicht anders gekund, maar we

doen niets af van de inhoud.” Volgens evangelist en protestants predikant Bram Krol, die TRIN-bijeenkomsten heeft bezocht om erover te kunnen oordelen, is de waarschuwing van Heartcry voorbarig. „Er wordt zo makkelijk gepraat over occulte belasting. Die loop je echt niet op als iemand voor je bidt, zelfs niet als dat op een overdreven manier gebeurt. Tijdens mijn werk in Congo ontmoet ik honderden toverpriesters, die soms in trance om mij heen dansen. Word ik dan occult belast? Nee, want dat zou betekenen dat die dans sterker zou zijn dan de redding door Christus en de bescherming van de Heilige Geest. Occulte belasting bestaat wel, maar van die tovenaars word je net zo onheilig als een drugsgebruiker heilig wordt door een crucifix om de hals.”